

Indfører vi aktiv dødshjælp, vil vores menneskesyn ændre sig

Interview med Morten Bangsgaard, tidligere medlem af Det Ethiske Råd 2017-2023. Han har siden 2014 studeret teologi på Københavns Universitet. Derudover er han tidligere administrerende direktør i brancheorganisationen for it- og televirksomheder, IT-Branchen.

Hvordan vil du beskrive dit syn på mennesket?

Mit grundsynspunkt er, at ethvert menneskeliv er ukrænkeligt. Det beskæftiger jeg mig blandt andet med til daglig som teologistuderende. Det var det nok også før, men nu har jeg sat ord på det. Det er en gave at have fået mulighed for at studere teologi og samtidig med at sidde i Etisk Råd. Det er givende at være med i samtaler og debatter, og jeg synes det er vigtigt at understrege, at alle, uanset alder, har forudsætningerne for at debattere etiske spørgsmål, så længe man er villig til at lytte og tænke efter mere end én gang.

Med hensyn til mit menneskesyn, så anser jeg mennesket for skabt i Guds billede, hvilket betyder at vi er unikke væsener med selvstændig værdighed. Gud har skabt hvert enkelt menneske, og vi er elsket på forhånd og allerede. Det er en stor gave, at vi ikke selv skal bære alt det svære. Gud bærer sammen med os. Det er vores opgave at tage imod og forvalte den kærlighed, også i relation til vores næste. Mit syn på mennesket afspejler sig i min holdning til etiske spørgsmål.

Er der en specifik kristen etik?

Det kommer an på, hvem man spørger. Den store danske teolog og religionsfilosof K.E. Løgstrup vil sige nej, andre ja. Jeg læner mig nok her op ad Løgstrup og mener ikke, at der findes en specifik kristen etik. Det begrundes jeg i, at kristendommen ikke er en lovreligion, som jødedommen og islam. Der er derfor ikke noget, der er specifikt, hverken når det gælder abortgrænse, aktiv dødshjælp, juridisk kønsskifte eller noget helt fjerde. Det må vi selv finde ud af, for svaret kan ikke slås op i en bog. Næstekærlighed kan godt være en form for vejledning eller et perspektiv i etiske spørgsmål, men jeg mener ikke, at man kan argumentere med Bibelen i hånden. Vi må argumentere med verdslige argumenter.

Går du ind for aktiv dødshjælp?

Jeg havde ikke tænkt meget over min holdning til aktiv dødshjælp, før jeg kom ind i Etisk Råd, og jeg har været på en rejse fra at være neutral til at blive modstander af aktiv dødshjælp. Desto mere jeg har beskæftiget mig med spørgsmålet, desto klarere står det for mig, at det går ikke at lovliggøre aktiv dødshjælp. Når jeg er imod aktiv dødshjælp, er det mit grundsyn på mennesket, der slår stærkest igennem. Jeg anser menneskelivet for ukrænkeligt, og jeg er skeptisk over for, at vi går ind og gør os til herre over liv og død, hvilket jeg mener vil ske, hvis vi indfører aktiv dødshjælp. Vi kan ikke magte det som mennesker.

Hvilke argumenter er der imod at indføre aktiv dødshjælp?

Jeg vil fremhæve det såkaldte glidebane-argument, som jeg synes er stærkt og illustrerer vanskelighederne klart: Da man indførte aktiv dødshjælp i Holland, forsøgte man at afgrænse, hvem der under særlige omstændigheder skulle kunne modtage aktiv dødshjælp. Kun en meget lille antal patientgrupper blev udvalgt. Men på tyve år er antallet af personer, der modtager aktiv dødshjælp, fordoblet. Det synes jeg viser, at der let kan opstå en glidebane, hvor vores menneskesyn langsomt vil forandre sig, uden at vi opdager det. Som samfund accepterer vi ikke det helt principielle i at slå et andet menneske ihjel. Men vil det ændre sig?

Derudover er min bekymring, at en lovliggørelse af aktiv dødshjælp vil blive et frihedens fængsel. I det sekund, det indføres, er man fri TIL at vælge, men ikke fri FOR at vælge. Muligheden for aktiv dødshjælp kan altså lægge et pres på den gruppe af borgere, der på grund af sygdom og handicap har brug for hjælp. Men enten ikke vil være til bevær, eller hvor samfundet ikke vil give de borgere den nødvendige hjælp. Det har vi set rystende eksempler på i Canda. Vi skal derfor spørge os selv: Hvem skal beskytte de svage – dem som ikke ønsker at være til besvær eller ligge samfundet til last? Det synes jeg er et overset argument. De stærke skal nok klare sig og finde en løsning. Men de svage? Det er tankevækkende, at tre ud af fire danskere går ind for aktiv dødshjælp, når de bliver spurgt i undersøgelser. Jeg tror den holdning hænger sammen med måden, spørgsmålet bliver stillet på. Sat lidt på spidsen kunne man også spørge: Kunne du forestille dig at slå din mor eller far ihjel? Ville tre ud af fire så svare ja? Jeg tror det ikke.

I stedet for at indføre aktiv dødshjælp, synes jeg, vi skal have fokus på at give aktiv livshjælp. Vi skal hjælpe TIL at dø, ikke MED at dø. Der er en verden til forskel. Vi skal sørge for at vores palliative tilbud er godt, sådan at syge og døende får hjælp til at finde håb og livsglæde. Som pårørende skal vi også turde sidde i det rum, afmagtens rum, hvor der er en uvished, hvor vi ikke ved, om den døende dør i aften, i morgen eller først i næste uge.

Interviewet er udarbejdet af Folkekirkens Skoletjeneste i Gladsaxe-Herlev, Hillerød-Allerød og Gentofte i 2023.